

Χρίστος Στεργ. Μπελλές

Καλλιεργημένοι διδάσκοντες

Βιώνουμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που η πολιτική του, αλά ελληνικά, δεν αποτελεί εθνική στρατηγική αλλά ταξική, κομματική, που διαφοροποιείται από κόμμα σε κόμμα, από κυβέρνηση σε κυβέρνηση, ακόμα -και όχι λίγες φορές- από υπουργό σε υπουργό! Αφορά την παθογένεια του πολιτικού συστήματος, όπου όλοι έχουμε ταυτίσει την πολιτική με το κράτος, την εκάστοτε κυβέρνηση, το κόμμα.

Αποκλεισμένοι αριστοτεχνικά από τη συμμετοχή μας στο πολιτικό σύστημα και δεμένοι πισθάγκωνα με ποικιλώνυμες αλυσίδες (νόμους, θεσμούς, συστημικά θέσφατα, φόβους, διλήμματα, τερτίπια κ.λπ.) παρακολουθούμε σχεδόν άπραγοι «έργα και ημέρες» του πολιτικού προσωπικού και, κατά νόμον και έθος, καλούμεθα ανά τέσσερα έτη, «εκλογικώ δικαίω», να γίνουμε συνένοχοι και συνυπεύθυνοι σε μια «παράσταση» που παίζεται για μας, χωρίς εμάς, με ό,τι τούτο σημαίνει.

Καλός είναι -σύμφωνα με τον χαλκέντερο καθηγητή Χρίστο Τσολάκη- ο δάσκαλος εκείνος που διδάσκει στον μαθητή: πώς να «μαθαίνει» ουσιαστικά κι όχι να παπαγαλίζει, να σερβίρει μασημένη τροφή (η Ιστορία, για παράδειγμα, βασικός πυλώνας της παιδείας, αποτελεί το πλεόν απεχθές, λόγω παπαγαλίας, μάθημα)- πώς να «δημιουργεί» (η δημιουργικότητα αποτελεί βασικό θεμέλιο λίθο δόμησης ενός σχολείου)- πώς να «χαίρεται τη δημιουργία» του (ο νεοέλληνας δεν χαίρεται, δεν απολαμβάνει τη δημιουργία του αλλά την αργία του)- πώς, τέλος, να «συνδημιουργεί». Και, όλα αυτά σεβόμενος τους «προγόνους». Και όταν λέμε προγόνους, εννοούμε τη φύση, την παράδοση, την ιστορία, τον πολιτισμό, τα μνημεία, τις πηγές, τους μύθους, τα παραμύθια. Αυτά που εν συντομία αποκαλούμε ανθρώπινες ρίζες.

Αν κάποιος γνωρίζει καλά μαθηματικά, φυσική, χημεία, δεν σημαίνει απαραίτητα πως είναι και καλός καθηγητής. Και τούτο είναι πολύ κακό, γιατί έχει να κάνει με παιδιά, με άγουρες, ακατέργαστες, ασπαιρούσες ψυχές. Και εδώ η ευθύνη βαρύνει και πάλι, κυρίως, την πολιτεία, το αρμόδιο υπουργείο και έχει να κάνει με την ποιότητα, την ουσία, τον προσανατολισμό, τη σκοπιμότητα της επιμόρφωσης που προσφέρει στους παραπάνω καθηγητές.

Βιώνουμε το τραγελαφικό φαινόμενο να επιμορφώνουμε, χάριν παραδείγματος, τον μαθηματικό να γίνει καλύτερος στα μαθηματικά -του μαθαίνουμε, δηλαδή, πράγματα πάνω στην επιστήμη του- πράγματα, σίγουρα, έξω από τον ρόλο και τον στόχο της επιμόρφωσης. Αντί να του μαθαίνουμε, δηλαδή, να αγαπήσει το λειτούργημά του, να χαίρεται το καινούριο, να αποκτήσει συνείδηση της ευθύνης και της αποστολής του ως πολίτη, και προπαντός ως δασκάλου, ο οποίος -εκών άκων- διδάσκει, διαπαιδαγωγεί, αποτελεί πρότυπο. Να μάθει πως δεν μπορεί, δεν του επιτρέπεται, να υποτιμά νοημοσύνες, να κάνει κατάχρηση «εξουσίας» (έκφραση βαθιάς ανθρώπινης παρόρμησης) ή να διεξάγει «αντικαπιλιστικό αγώνα», με το τσιγάρο στο στόμα! Να εμπεδώσει πως η διδασκαλία είναι, κυρίως, δημιουργία, επικοινωνία (δάσκαλος-μαθητής) και πως, όταν διδάσκει, βρίσκεται «επί ξυρού ακμής», αφού το μεγάλο στοίχημα είναι να κερδίσεις τα καθαρά μάτια των μαθητών και να περάσεις αλώβητος απ' την αλάνθαστη κρησάρα τους, το αισθητήριο τους. Να γνωρίζει, βαθιά μέσα του, πως το πνεύμα του παιδιού για να αποδώσει χρειάζεται τάξη, πειθαρχία, εργατικότητα (έννοιες που δεν εγγίζουν όρια συστημικού αυταρχισμού και χειραγώγησης) και πως αναγκαία και

απαραίτητη θρυαλλίδα, για να πάρουν τα μυαλά του φωτιά, δεν είναι άλλη από την αμφισβήτηση, την αμφιβολία, τη διαφωνία, την περιέργεια, την υποψία, την ανησυχία, ακόμα κι αυτή την άρνηση.

Δεν θα υπάρξει, για τον επιμορφωνόμενο δάσκαλο δρόμος, δεν θα υπάρξει οδός, για επιστροφή «οίκαδε», αν δεν ποτίσει τα μύχια της ψυχής με το νάμα των παρακαταθηκών των μεγάλων σκαπανέων της εκπαίδευσης, αν δεν τα φωτίσει με το πρωτόπορο, ριζοσπαστικό, ζείδωρο, αἶδιο φως τους. Ας απολαύσουμε το άρωμα, το χρώμα, τον πηλό, που ο πρωτομάστορας και τελευταίος των Μοϊκανών, μεγάλος δάσκαλος, Χριστός Τσολάκης, πλάθει τον «ιδανικό δάσκαλό» του: «Τρεις οι κύριες ιδιότητες του Δασκάλου. Να ξέρει το γνωστικό αντικείμενο, να διαθέτει παιδεία (κουλτούρα, καλλιέργεια), να αγαπά τα παιδιά. Αν αγαπά τα παιδιά και έχει παιδεία, ακόμα και κανένα παιδαγωγικό βιβλίο να μην έχει διαβάσει, θα κάνει "δουλειά"». Και, επισημαίνοντας τον καθοριστικό ρόλο της αγάπης, δεν παραλείπει να μας υπενθυμίσει, εύστοχα, πως και ο Παμμέγιστος Δάσκαλος, ο Χριστός, στην αγάπη στήριζε, κυρίως, τη διδασκαλία του. «Είναι αμαρτία να λειτουργείς χωρίς αγάπη στον έρωτα, τη δουλειά, τη ζωή την ίδια» υποστηρίζει ο εξίσου μεγάλος, χαλκέντερος δάσκαλος, ο Μανώλης Κριαράς.

ΥΓ.: Άλλο παιδεία, άλλο εκπαίδευση. Η παιδεία είναι ο καρπός της εκπαίδευσης, είναι η πνευματική και ηθική αγωγή. Η παιδεία δεν αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των εγγραμμάτων. Αναρίθμητοι οι χωρίς παιδεία «εγγράμματοι».

Πηγή: Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 04/09/2011

<http://www.enet.gr/?i=issue.el.home&date=04/09/2011&id=306806>

Αναδημοσίευση: www.e-keimena.gr